

From: MARIANNE BERENHAUT
To: JUAN PABLO PLAZAS
Cc: WALTER SWENNEN
Subject: Le dessous des choses (Chapter 2)

OPENING ZAT 19 MAART 18 - 21 U
INTERVIEW LECTURE 20 U IN PRESENCE OF THE ARTISTS

20 MAART- 15 APRIL 2016

Open op Woe: 12 - 18u
en op afspraak
Lilou Vidal: T +32 473 36 31 99

Neerstalse Steenweg 327
1190 Brussel - België
www.bureaudesrealites.org
info@bureaudesrealites.org

« We beseffen dat we dit verhaal helemaal niet kennen omdat het uit dingen bestaat »¹
Walter Swennen

Dit project is eerder per toeval en uit vriendschap ontstaan, een ontmoeting tussen twee kunstenaars uit sterk verschillende generaties en culturen; de ene werd geboren in 1987, hij is Colombiaan, de andere in 1934, zij is Belgische. Beide delen een gemeenschappelijke interesse in het gevonden voorwerp, haar werkelijkheid als een bestaand en autonoom ding, evenals haar organisatie als sculptuur. Toch hebben we niet echt te maken met bijgestane readymades, of zelfs een subversief dadaïstisch gebaar, maar eerder met de mutatie van het object naar een andere bestaansvorm, een levende. Juan Pablo Plazas onderzoekt het object met de geconstrueerde en gevoelige blik van de antropoloog en kunstenaar, terwijl hij haar linguïstische en symbolische variaties onderzoekt om voorwerp-wezens en een animistisch vocabulaire voort te brengen. Zorgvuldig verzamelt en classificeert Marianne Berenhaut objecten; uit hun dozen of hun lade manipuleert ze deze op een directe en affectieve manier om ze zo tot leven te brengen, als een nieuwe aanwezigheid in de wereld. Al deze assemblages, zelfs de meest onlogische of abstracte zijn karakters die behoren tot het menselijke domein. De stabiliteit van Marianne Berenhauts sculpturen sinds 1980 en het geheel aan werk "Vie privée" lijken precair en tijdelijk, terwijl het werk van Juan Pablo Plaza meer in een solide vorm geworteld lijkt.

Beide brengen systemen van objecten vol humor, mysterie en fantasie bijeen die ook het principe van de moderne poëtische vorm en het spel van vrije associatie oproepen.

Vanuit een filosofisch standpunt komen we in de verleiding om een verband te leggen met de object-georiënteerde filosofie van Graham Harman en het concept van object-georiënteerde ontologie.

Vanuit het standpunt van het object stelt deze benadering dat het object op zich bestaat, dat het een onderaards leven bezit buiten ons intentioneel leven. Levensechte objecten, tot nu toe verwaarloosd, kunnen de voedingsbodem worden voor het ontstaan van een nieuwe metafysica.

Dit project krijgt vorm in twee hoofdstukken en streeft ernaar een specifieke lezing te geven van de sculpturale praktijk van de kunstenaar, terwijl andere bronnen die verband houden met het werkproces en uittreksels uit hun briefwisseling in het Bureau zullen gepresenteerd worden.

Ter gelegenheid van dit tweede hoofdstuk, verwelkomt Bureau des Réalités een nieuwe protagonist Walter Swennen, een oude vriend van Marianne

Berenhaut, om zijn blik en een werk aan haar toe te vertrouwen. De volgende tekst is doorspekt met fragmenten uit een niet-gepubliceerd interview tussen Marianne Berenhaut & Walter Swennen uit 2006 - een geweldige archieftekst van 60 pagina's - dat Bureau des Réalités kon bestuderen voor de ontwikkeling van dit project.

De sculpturen van Marianne Berenhaut (1934, Brussel) zijn sinds haar eerste "Maison-Sculpture" in de jaren '60 tot de "Poupées- Poubelles" uit de jaren '70 of "Vie Privée" gestart in de jaren '80, allemaal gerelateerd aan de ontmoeting van dingen in de ratio van ruimte, ineenstorting, leegte en volheid (zoals we kunnen lezen in de bijbehorende ondertiteling die de kunstenaar heeft geformuleerd om de verschillende periodes van haar werk te definiëren).

Haar witte, onbewoonbare "Maisons-sculptures" gemaakt van betonstaal, gips en jute reflecteren reeds de kunstenaars wens om structuur te geven aan de innerlijke stilte van de dingen. Marianne noemde ze een "groot gapend gat", schuilplaatsen van de leegte of "ontmoetingsplaatsen voor tocht" om Walter Swennen zijn mooie zin ² te citeren. Vreemd genoeg werden ze allemaal vernietigd tijdens een verhuis.

Een ongelukkige val immobiliseerde de kunstenaar in 1969 toen ze nog maar 35 jaar oud was. Vanaf dat ogenblik werd een nieuwe vorm van zachte sculptuur geboren, ze stopte met het fysieke stucwerk in de studio en ontdekte een kneedbaar materiaal: sensueel, elastisch, nylonkousen, die dan een nieuw flexibel lichaam werden die ze begon te vullen "zoals gevulde aardappelen" ³ zei ze.

Hier leidt de leegte tot vullen, de transparantie van het materiaal onthult het volledige interieur dat vorm geeft aan het lichaam, de objecten worden opgezogen en overstroomd. "Ja, zo dat is het, er is een verschrikkelijke lekkage... het doet me soms denken aan een kurk" ' zoals opgemerkt door Walter. De "Poupées Poubelles" geïnstalleerd in hoeken, neergestreken op de hoeken van vensters of direct op stoelen om te proberen een stoel te vinden, hoewel sommige reeds zijn afgegliden op de vloer.

Dan vanaf de jaren '80 komt er een keerpunt met "Vie Privée", de menselijke figuur verdwijnt uit haar werk, Marianne organiseert nieuwe assemblages van voorwerpen ontdaan van hun normatieve functie en bevrijd van het bindmiddel dat de nylonkous was.

Objecten bestaan op zichzelf, de sculptuur wordt opgebouwd uit een spel tussen materie en ruimte (leegte) aanwezig tussen de dingen. Ze zijn echter niet permanent aan elkaar bevestigd, we zullen nooit enige poging van het aaneenlassen zien. De objecten werden verplaatst, gerangschikt en geplaatst om een nieuwe inter-object relatie samen te stellen.

“Ik heb het gevoel dat de objecten rustiger worden zodra we naar hen kijken” W.S ⁵

In een aantal van hen kunnen we nog steeds sporen van een afwezigheid detecteren.

Lieve Marianne, mag ik de onpersoonlijke toon van deze inleiding achterwege laten en deze tekst verderzetten in een vertrouwde omgeving en direct met u spreken? We moesten het proces van transformatie in jouw werk objectief analyseren om het leidmotief dat ons leidt naar het begrijpen van je werk vandaag te appreciëren.

Velen hebben geschreven over het tragische en geheime aspect van jouw werken. Vele van je werken zijn als zodanig onweerlegbaar. Je hebt echter geprobeerd deze enigszins angstige en ernstige lezing te voorkomen.

Tien jaar geleden sprak je al over iets “meer primair, wilder...ongeciviliseerd en misschien een imbeciliteit” M.B ⁶

Jouw “recreatieve notitieboek” verried reeds dit verlangen naar amusement en de noodzaak om te breken met de ernst.

Toch is dit een uitzonderlijk werk, gebouwd met een zeer hoge tactiliteit van vormen en materialen, maar ook een briljante inzicht in de leegte van de witruimte van het notitieboek.

Het kan openen en sluiten onder de blik van het oog, dingen kunnen gezegd worden in stilte en geluid zonder iemand om de lezing te systematiseren. “We interpreteren voortdurend, maar dat is niet het ding, het ding is daar.” W.S ⁷

Elke pagina (of dubbele pagina) is uniek en wordt over de andere gelegd om een geheel vormen: een gebogen veiligheidsspeld, maar ook ultramarijnblauw, een label, twee spijkers in zwaluwstaart onderaan de pagina, een mond en een sigaret, indianen... België binnenvallend, maar ook scheermesjes in de vorm van een boot, een groep blauwe lucifers...

Alles blijft in een precair evenwicht, dingen zijn gewoon gelijmd ...

Deze vrijheid en intieme uitwerking van leegte in jouw notitieboeken hielp me jouw behoefte aan een lege ruimte te begrijpen.

Na aan je zijde te hebben geleefd, ben ik vergeten iets belangrijks over jouw benadering van de beeldhouwkunst en jouw onvermogen om zich te ont-

doen van het object te vermelden. Je kunt niets weg te gooien.

Ik ben altijd gefascineerd geweest door jouw vermogen om jouw werken samen te stellen in de grote georganiseerde chaos van uw huis vol met dingen. Weet je nog toen je me belde om te komen kijken naar jouw pasgeboren sculpturen op de keukenvloer? Soms had ik zelfs moeite om het te zien, maar je maakte het heel goed in deze wanorde. Maar al die tijd echter droomde je van lege ruimte.

Laten we nog een beetje meer naar hen luisteren:

- “Misschien ben je graag verwend met keuze.” W.S

- “Maar ondanks al deze accumulatie, ben ik nog steeds op zoek” M.B

- “Ja, je zet jezelf terug in een hachelijke situatie” W.S

- “Alle objecten zijn er, door elkaar” M.B

- “Door elkaar, ja, dat is een mooi woord” W.S

- “Je bent eigenlijk op zoek naar wat je tegenkomt” W.S.⁸

Je hebt vorig jaar besloten om België te verlaten om te wonen en werken in Londen in een nieuwe “leeg” huis. De objecten, dozen en kratten bleven hier.

“Het zijn de dingen zelf die worden belaagd” W. S. ⁹

Het is vreemd om te zeggen, maar die laatste werken die u in Londen maakte brachten me hetzelfde gevoel als een deel van de pagina's van jouw notitieboeken, vol van vrijheid en sensualiteit.

“Het echte is iets dat niet gekend kan worden, alleen worden liefgehad” ¹⁰ Een filosoof schreef dat ..

De objecten komen tot leven met een nieuw verlangen, ik durf te zeggen dat ze niet lijken te behoren tot degenen die afwezig zijn, maar ze studeren in vreugdevolle erotiek tussen leegten zoals muzieknoten in de tussenruimten van de partituur. Zou dit “La fin de l’Hiver” zijn”? ¹¹

Lilou Vidal

Marianne Berenhaut, was born in 1934 in Brussels. She lives and works in London and Brussels.

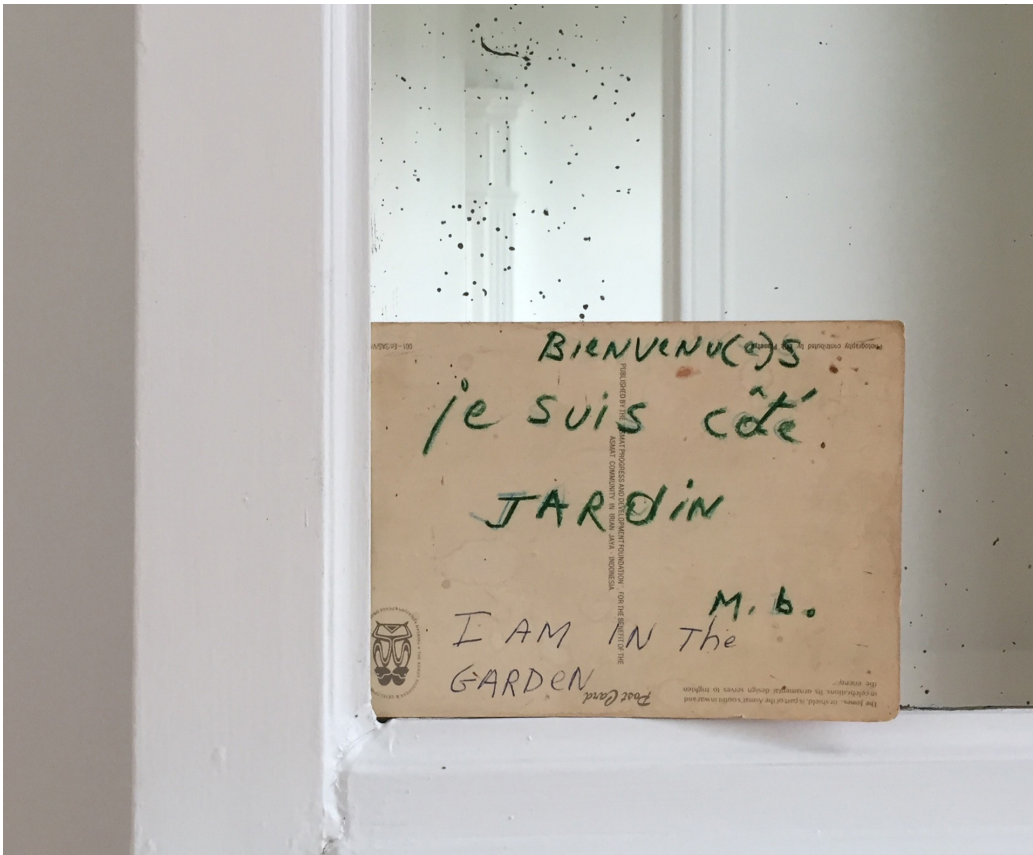
Exhibitions (selection): 2016, Cultural Center of Namur, 2015, Les Drapiers, Liège, 2014, Jewish Museum of Belgium, 2012 Galerie VidalCuglietta, Brussels, 2011, Maison Grégoire, Brussels, 2007, Musée du Grand Hornu Mons, BE, 2002, Galerie Nadja Vilenne, Liège, 2000, Palais des Beaux Arts Brussels, (curator Thierry de Duve), 1979, Galerie Isy Brachot Basel, Switzerland.

Noten:

1,2,3,4,5,6,7,8,9. Fragmenten uit een ongepubliceerd interview tussen Marianne Berenhaut & Walter Swennen uit oktober 2006, een archieftekst van 60 pagina's, dat Bureau des Réalités kon bestuderen voor dit project.

10: Graham Harman, The Third Table, 2012 “100 Notes, 100 Thoughts ‘Documenta 13, Kassel.

11. Titel van het nieuwste werk van Marianne Berenhaut onlangs gemaakt in Londen, dat zich vertaalt als “Het einde van de winter”



Chapitre 1 Juan Pablo Plazas & Marianne Berenhaut, exhibition view Bureau des Réalités, Brussels, Feb-March 2016